

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Tomáše Langáška, soudce JUDr. Filipa Dienstbiera a soudkyně zpravodajky Mgr. Veroniky Baroňové v právní věci žalobců: **a) N. L. T., b) nezl. V. Q. N.**, oba zastoupení JUDr. Marošem Matiaškem, LL. M., advokátem, sídlem Oveňecká 78/33, Praha 7, proti žalované: **Policie České republiky, Ředitelství služby cizinecké policie**, sídlem Olšanská 2176/2, Praha 3, týkající se žaloby proti rozhodnutí žalované ze dne 13. 7. 2020, č. j. CPR-40353-4/ČJ-2019-930310-V223, v řízení o kasační stížnosti žalobců proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 25. 9. 2020, č. j. 4 A 38/2020 - 48, o návrhu žalobců na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti,

t a k t o :

Kasační stížnosti žalobců **se přiznává** odkladný účinek.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Podanou kasační stížností se žalobci (dále též „stěžovatelé“) domáhají zrušení v záhlaví označeného rozsudku Městského soudu v Praze, kterým byla zamítnuta jejich žaloba proti v záhlaví označenému rozhodnutí žalované. Tímto rozhodnutím žalovaná zamítla odvolání stěžovatelky a) a potvrdila prvostupňové rozhodnutí Policie České republiky, Krajského ředitelství policie hl. m. Prahy, ze dne 24. 9. 2019, č. j. KRPA-22792-27/ČJ-2019-000022 (dále jen „správní orgán I. stupně“), kterým bylo dle § 119 odst. 1 písm. b) bodu 9 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), stěžovatele a) uloženo správní vyhoštění a stanovena doba, po kterou jí nelze umožnit vstup na území členských států EU, v délce 18 měsíců.

[2] Stěžovatelé společně s kasační stížností podali návrh na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, v němž uvedli, že nepřiznání odkladného účinku by pro ně fakticky znamenalo povinnost opustit území České republiky. Stěžovatel b) má sice na území trvalý pobyt, jelikož je ale nezletilý a závislý na své matce - stěžovatelce a), nepřiznání odkladného účinku kasační stížnosti by znamenalo povinnost opustit území České republiky také pro něj. Stěžovatelé uvedli, že jsou v České republice dlouhodobě usazeni, mají zde zázemí spočívající v pevných sociálních, ekonomických a rodinných vazbách. Stěžovatelka a) přicestovala do České republiky ve svých sedmnácti letech v roce 2001. V roce 2007 se vdala a v roce 2010 se jim narodil syn - stěžovatel b). Manžel stěžovatelky a) [otec stěžovatele b)] nesl pobyt v České republice těžce, postrádal širší rodinu a přátele. Proto se s oběma stěžovateli po narození syna vrátil do Vietnamu. V souvislosti s finančními problémy tam však propadl alkoholismu a gamblingu. Dle tvrzení stěžovatelů začalo docházet k domácímu násilí, včetně sexuálního zneužívání stěžovatelky a). Stěžovatelům se podařilo uprchnout zpět do České republiky, kde opětovně žijí od roku 2016.

[3] Stěžovatelé v návrhu uvedli, že pro oba bylo nesmírně těžké překonat traumata, která si nesou ze země původu, kde byli obětmi domácího násilí ze strany manžela (otce). Stěžovatel b) je malým dítětem a již v útlém věku si prošel otřesnými životními zkušenostmi. V minulosti byl opakovaně vytržen z prostředí, ve kterém vyrůstal (nejprve při odchodu do Vietnamu na přání otce, poté při útěku s matkou zpět do České republiky). Jako oběť domácího násilí byla tíživým zkušenostem vystavena také stěžovatelka a), která nadto nese odpovědnost za výchovu a zdraví svého syna, přičemž jediné, čeho by chtěla docílit, je bezpečný život, který (jak uvedla) pro ně ve Vietnamu není možný. Stěžovatelé se v případě návratu reálně obávají násilí ze strany manžela (otce), který je v minulosti týral a který stěžovatelku a) fyzicky a psychicky napadal. Po útěku z Vietnamu měl stěžovatelům vyhrožovat pomstou a ublížením na zdraví a na životě, o čemž stěžovatele informovala matka stěžovatelky a) [babička stěžovatele b)]. Strach z manžela (otce) je hlavním důvodem, proč stěžovatelé nadále zůstávají v České republice a snaží se za každou cenu setrvat v místě, kde mohou žít v bezpečí a klidu. Vedle obavy z násilí ze strany manžela by návrat stěžovatelů do Vietnamu byl spjat také s připomenutím nejhorsších zážitků v jejich životě a oživováním nevypořádaných traumat. Zároveň není reálné, že by se v případě návratu do Vietnamu vyhnuli setkání s násilným manželem (otcem), neboť stěžovatelce a) se nepodařilo s manželem rozvést. Stěžovatelé nevěří v ochranu tamních státních orgánů před domácím násilím; v této souvislosti poukázali na konkrétní zprávy mezinárodních organizací k tématice domácího násilí páchaného na ženách ve Vietnamu. Tvrzení o domácím násilí stěžovatelé doložili tím, že domácí násilí (bití) zmiňovala stěžovatelka a) již ve správním řízení před správním orgánem I. stupně, byť ten zranitelné postavení stěžovatelů nerefletoval a neposkytl jim dostatečnou podporu a asistenci k tomu, aby mohli traumatizující zážitky podrobněji vylíčit. Stěžovatelé taktéž upozornili na konzistentnost výpovědi stěžovatelky a) již v řízení o zrušení trvalého pobytu stěžovatele b), kde protokol o její svědecké výpovědi z roku 2017 zachycuje výpověď osvědčující velké obavy z pokračování domácího násilí.

[4] Stěžovatelé upozornili, že na území České republiky mají velmi dobré rodinné zázemí poskytované ze strany širší rodiny. Všichni v kasační stížnosti identifikovaní příbuzní [sestřenice a bratrance stěžovatelky a)] jsou ekonomicky aktivní a ochotní za občasnou výpomoc stěžovatele podporovat. Ve Vietnamu sice žijí rodiče stěžovatelky a), oba jsou však vyššího věku, a návrat stěžovatelů by tak pro ně byl pouze přítěží. Stěžovatel b) chodí již čtvrtým rokem do místní základní školy, naučil se český jazyk a má zde přátele. Stěžovatelé doložili kladné vyjádření školy o řádné docházce, dobrém prospěchu, aktivním přístupu ke školním povinnostem, dobré znalosti českého jazyka stěžovatele b). Stěžovatel b) prozatím pobývá na území České republiky legálně (ve věci zrušení jeho trvalého pobytu probíhá u Nejvyššího správního soudu řízení o kasační stížnosti, které byl přiznán odkladný účinek usnesením ze dne 4. 3. 2020, č. j. 3 Azs 5/2020 - 40).

[5] Dále stěžovatelé podotkli, že odcestování do Vietnamu by aktuálně bylo velmi rizikové z důvodu probíhající pandemie, neboť v České republice se situace na podzim velmi zhoršila. Stěžovatelé plně dodržují současná opatření a snaží se maximálně omezovat sociální kontakt mimo vlastní domácnost a nejbližší rodinu. V případě, že by byli nuceni vycestovat, zvýšila by se možnost nákazy onemocněním COVID-19.

[6] Právní následky napadených správních rozhodnutí (v podobě povinnosti vycestovat do země původu) tak dle stěžovatelů představují s ohledem na jimi popsané skutečnosti nepoměrně větší újmu, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám. Stěžovatelé se zároveň domnívají, že přiznáním odkladného účinku kasační stížnosti nebude zasažen ani důležitý veřejný zájem.

[7] Vzhledem k tomu, že stěžovatel b) je dítětem, mají stěžovatelé za to, že v souladu s čl. 3 Úmluvy OSN o právech dítěte je při rozhodování o odkladném účinku nezbytné zohlednit také

pokračování

nejlepší zájem dítěte. Dle stěžovatelů by v případě nuceného návratu do země původu bylo negativně dotčeno právo nezletilého stěžovatele b) na jeho bezpečný a řádný rozvoj, zájem na jeho vzdělávání a na zachování zdravého duševního, sociálního a emocionálního rozvoje. Návrat stěžovatele b) do Vietnamu není v jeho nejlepším zájmu.

[8] Žalovaná se k návrhu na přiznání odkladného účinku nevyjádřila.

[9] Nejvyšší správní soud přistoupil k posouzení podaného návrhu a dospěl k závěru, že podmínky pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti jsou v daném případě naplněny.

[10] Podle § 107 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), *kasační stížnost nemá odkladný účinek; Nejvyšší správní soud jej však může na návrh stěžovatele přiznat. Ustanovení § 73 odst. 2 až 5 se užíje přiměřeně.*

[11] Podle § 73 odst. 2 s. ř. s. platí, že *soud na návrh žalobce po vyjádření žalované usnesením přizná žalobě odkladný účinek, jestliže by výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí znamenaly pro žalobce nepoměrně větší újmu, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, a jestliže to nebude v rozporu s důležitým veřejným zájmem.*

[12] Z citovaných ustanovení vyplývá, že možnost přiznání odkladného účinku kasační stížnosti je ve smyslu § 73 odst. 2 s. ř. s. podmíněna kumulativním naplněním následujících objektivních podmínek: 1) výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí by pro stěžovatele znamenaly nepoměrně větší újmu, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, a 2) přiznání odkladného účinku kasační stížnosti nebude v rozporu s důležitým veřejným zájmem. Dále je třeba uvést, že přiznání odkladného účinku kasační stížnosti prolamuje před vlastním rozhodnutím ve věci samé právní účinky pravomocného rozhodnutí krajského soudu, na které je třeba hledět jako na zákonné a věcně správné, dokud není zrušeno. Odkladný účinek má proto charakter výjimky z pravidla, že žaloba či kasační stížnost odkladný účinek nemají, a měl by tak být přiznáván pouze v případech, které svou specifickou povahou takový postup odůvodňují. Je-li přiznání odkladného účinku výjimkou, znamená to (mimo jiné), že újma, která žadateli hrozí, nesmí být vzhledem k jeho poměrům bagatelní, nýbrž naopak významná, tedy taková, která odůvodňuje, aby v konkrétním případě nebylo pravidlo, že žaloba (resp. kasační stížnost) odkladný účinek nemá, nebylo výjimečně uplatněno (usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 6. 2020, č. j. 8 Azs 339/2019 - 38, č. 4039/2020 Sb. NSS, bod [65], či ze dne 1. 7. 2015, č. j. 10 Ads 99/2014 - 58, č. 3270/2015 Sb. NSS, bod [25]).

[13] V souvislosti s posuzováním újmy hrozící stěžovateli (zde stěžovatelům) Nejvyšší správní soud uvádí, že důvody možného vzniku nepoměrně větší újmy stěžovatelů oproti jiným osobám jsou zásadně individuální, závislé na osobě stěžovatele (zde osobách stěžovatelů) a jejich konkrétní situaci. Povinnost tvrdit a prokázat vznik újmy má proto stěžovatel, zpravidla poukazem na konkrétní skutkové okolnosti případu, což stěžovatelé v tomto případě učinili jednak tvrzeními o narušení jejich zázemí a dlouhodobých sociálních a širších rodinných vazeb, které si na území České republiky vytvořili, jednak tvrzeními o jejich zranitelném postavení jako obětí domácího násilí. Nejvyšší správní soud tak má v daném případě za osvědčenou možnost hrozící nepoměrně větší újmy spočívající v povinnosti stěžovatelů vycestovat z území České republiky a navrátit se do země původu, v níž mohli být vystaveni traumatizujícím zážitkům spojeným s domácím násilím, přičemž nelze vyloučit jejich opakování. Rovněž bezproblémová účast na povinné školní docházce desetiletého stěžovatele b), jeho sociální začlenění mezi spolužáky a kamarády, vztahy s učiteli, jakož i další navázané sociální kontakty svědčí o tom, že nuceným vycestováním by mohlo dojít k narušení sociálních vazeb nezletilého, který nadto

nadále pobývá na území České republiky legálně. Nejvyšší správní soud tak má za splněnou první podmínku pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti spočívající v existenci nepoměrně větší újmy hrozící stěžovatelům oproti újmě, která by mohla vzniknout jiným osobám, bude-li kasační stížnosti odkladný účinek přiznán.

[14] Ve vztahu k hodnocení naplnění další podmínky, tj. možného rozporu s důležitým veřejným zájmem, Nejvyšší správní soud uvádí, že pro zamítnutí návrhu nepostačuje pouhá existence kolidujícího veřejného zájmu, jak by se mohlo jevit z doslovného výkladu § 73 odst. 2 s. ř. s., ale i v tomto případě je třeba za pomoci testu proporcionality vážít intenzitu hrozícího zásahu do práv stěžovatelů s intenzitou narušení veřejného zájmu (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 8. 2008, č. j. 5 As 17/2008 - 131, č. 1698/2008 Sb. NSS). Žalovaná se k návrhu na přiznání odkladného účinku nevyjádřila a na žádný kolidující důležitý veřejný zájem nepoukázala. Ani Nejvyššímu správnímu soudu není zřejmý zásadní veřejný zájem, který by měl převážet nad možnou hrozící újmou stěžovatelů. Odkladný účinek kasační stížnosti neznemožní definitivně výkon správního rozhodnutí, neboť jeho přiznáním se účinky napadeného rozhodnutí toliko odkládají. I v případě, že je správní rozhodnutí vydáno ve veřejném zájmu, neznamená nutně odklad jeho účinků rozpor s takovýmto veřejným zájmem. K naplnění veřejného zájmu totiž může postačovat i pozdější nastoupení účinků správního rozhodnutí. V posuzovaném případě není zřejmé, že by setrvání stěžovatelů na území České republiky až do ukončení řízení o kasační stížnosti, která je navíc projednávána v přednostním režimu, narušovalo důležitý veřejný zájem, čímž je naplněna také druhá podmínka pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

[15] Z výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dovedl naplnění obou shora vymezených podmínek pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, a proto návrhu stěžovatelů vyhověl a kasační stížnosti odkladný účinek přiznal. Vzhledem k tomu, že žaloba stěžovatelů měla odkladný účinek ze zákona, dochází k tomu, že do rozhodnutí o kasační stížnosti se tento odkladný účinek žaloby obnovuje, a tedy bude odložena i vykonatelnost rozhodnutí žalované.

[16] Nejvyšší správní soud současně připomíná, že může rozhodnutí o přiznání odkladného účinku (i bez návrhu) usnesením zrušit, ukáže-li se v průběhu řízení, že pro přiznání odkladného účinku nebyly dány důvody, nebo že tyto důvody v mezidobí odpadly (§ 73 odst. 5 ve spojení s § 107 odst. 1 s. ř. s.). Závěrem Nejvyšší správní soud doplňuje, že z usnesení o přiznání či nepřiznání odkladného účinku kasační stížnosti nelze dovozovat jakékoli závěry ohledně toho, jak bude rozhodnuto o samotné kasační stížnosti (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 10. 2005, č. j. 8 As 26/2005 - 76, č. 1072/2007 Sb. NSS).

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 9. prosince 2020

JUDr. Tomáš Langášek
předseda senátu